

Prodajne in prometne potrebe živilskega trga v Ljubljani

Zaključki nedavnega javnega natečaja za urejanje živilskega trga so v prometnem in prodajnem oziru prinesli nekaj bistveno novih predlogov in zamisli.

Vsi poznavalci razmer na živilskem trgu smo računali, da nam bo natečaj omogočil izkop za ribarnico vzdolž Kresije. Toda sklep komisije, da se v podzemlje ne gre, je pokopal to zelo staro zamisel uprave trgov. Temu primerno je ukrepal tudi Toplovod, ki se je ob cincanju okoli novega Plečnikovega mostu odločil speljati toplovod na Trg osvoboditve v dosti težji trasi preko Prešernovega trga in Wolfove.

Ko je že vse padlo v vodo, smo prometniki resno računali, da bodo živilski trgi rešili vozišče tako, da ne bomo imeli tu nobenega robnika, ampak samo enotno

ploščad od Plečnikovih stebrov vse do zidu Kresije, kakor smo nedavno zgradili Čopovo, Nazorjevo, Trubarjevo ul. itd. Toda tu se je znova pojavil Zavod za spomeniško varstvo, ki je odločno vztrajal, da morajo živilski trgi vzdolž stebrov ohraniti nemogočo stopnico, ker jo je takšno sprojeval pok. prof. Plečnik. Tako bodo naše mame, žene, invalidi in otroški vozički še naprej skakali preko robnikov prav zaradi trmoglavosti Zavoda. Kje je tu objektivno gledanje do uporabnikov trga, ko se ljudje, predvsem pa ženske z eno, dvema, ali celo več bisagama v roki prekucujejo in prerivajo v ožini, ki je prometno namenjena samo pešcem, pa jih poleg tega brezobzirno podirajo, ne samo robniki, ampak tudi nesramni kolesarji in nečloveški motoristi.

Osebnost sem predlagal, da bi zgradili vhodno od Zmajskega mostu premostitev Ljubljani v velikosti 80x40 m, kakor kažejo skice. Tu bi imeli v pritličju živilski trgi vso prodajo na debelo in prepotrebna priročna skladišča. V več etažah pa odprto zeleno garažo za cca 400 avtomobilov oz. razgledno teraso na grad in okolico z vso potrebno spremeljavo.

Objekt bi stal nad Ljubljano v dokaj umirjenem odseku med tiskarno in podaljškom Vidovdanske ceste. Na to cesto in Trubarjevo ulico bi bila navezana garažna hiša, povsem vodovodno, v prvem nadstropju garaže, ob sedanji znamenjski ulici, ki je speljana do Petkovškovega nasipa.

Za prodajni plato trgovine na debelo ter za garažno hišo ne bi rabili nobenega zemljišča, razen enega dovoza z Vidovdanske oz. Trubarjeve ulice, in nobene izredne komunalne opreme.

Objekt bi po prometni in tržni presoji navezali smiselno na sedanji Poljanski nasip in Petkovškovo nabrežje, kakor kaže tloris.

Ker so vsi natečajniki predlagali neposredno podzemeljsko povezavo med Vodnikovim trgom in Poljanskim nasipom s podvozom in podhodom za vsa vozila in za pešce, bi nova ploščad nad Ljubljano bistveno povečala in smiselno obogatila sedanje prodajne površine živilskega trga, ki so v merilu mesta vedno bolj potrebne, pri tem pa tudi folklorno in turistično vedno bolj uporabljive.

Pri teh presojah ne smemo pozabiti, da je v stari Jugoslaviji vrsta vidnih strokovnjakov, še pred Plečnikom, predlagala delno prekritje Ljubljane, in to izrecno za povečanje tržnih površin.

Natečajna komisija je povsem pravilno ovrednotila ideje za pokrito tržnico, ki so jo v glavnem vsi avtor-

ji namestili delno v Mahrovo hišo ter v večjem in manjšem obsegu na sedanje tržne površine, ki bodo zato še manjše.

Omenim naj tudi, da če bomo kdaj zgradili nov Plečnikov most in če bomo prenesli suho robo in galanterijo na Petkovškovo nabrežje, znova trdim, da je to zavajanje javnosti, ker je tam zelo malo prostih površin.

Ravno zato smatram, da ni moj novi predlog nobena nova izredna zamisel, je pa le tudi to ena izmed čistjših rešitev za smiselno povečanje prodajnih površin in lokalno zelo potrebne garažne hiše, ki bi pokrila vse prodajne potrebe trga, Kresije, škofije, Lemenata, župnišča, tiskarne, lutkarjev in vse okolice tja do Rdeče hiše ter stolpnice ob Vidovdanski cesti. Komisija je moj predlog zavrnila zato prosim, da ga prouči širša javnost in da svoje mnenje.

CIRIL STANIČ

Poslopje ljubljanske sodnice med drugo svetovno vojno

OSVOBODILNA FRONTA NA LJUBLJANSKIH USTANOVAH

Na strani pravice

Pravnik je bil eden izmed najštevilnejših poklicev med slovensko inteligenco pred drugo svetovno vojno. Mlajši so študirali v Ljubljani, kjer je bila po razpadu Avstrogrške monarhije v okviru univerze ustanovljena pravna fakulteta.

Tako na fakulteti kot med pravniki, ki so bili zaposleni sta bili ilegalni celici Komunistične partije Slovenije. V pravniški celici so bili Vlado Krivic, dr. Vito Kraigher, Evgen Ravnikar, Joško Žiberna, Aleš Bebler in dr. Ljuba Prener, ki so pridobivali simpatizere med nekomunisti, predvsem med krščanskimi socialisti in liberalno demokratičnimi pravniki. Zato so lahko že konec pomladi 1941 ustanovili matični odbor OF pravnosodnih ustanov. Prvi predsednik je bil dr. Teodor Tomišek, njegov namestnik pa dr. Ludvik Grušen.

Ta odbor je združeval sodnike vrhovnega, apelacijskega, okrožnega in okrajnega sodišča, sodne pripravnike in uslužbence, sodnike, ki so pribežali iz Štajerske in uslužbence sodnih zaporov.

Kot piše dr. Teodor Tomišek in dr. France Hočevar, so pravniki, ki so bili povezani z narodno osvobodilnim gibanjem med drugim takoj po okupaciji uničili številne sodne spise komunistov, pristašev naprednih gibanj in političnih zapornikov. Prevzemali so obrambo članov OF pred italijanskim vojaškim sodiščem v Ljubljani. Po kapitulaciji Italije so nemški okupatorji odredili revizijo vseh postopkov pred italijanskimi vojaškimi sodišči. To priložnost so izkoristili sodniki, člani OF in omogočili izpustitev iz zaporov okrog 300 članom OF.

V prvem obdobju, ko še ni bilo treba paziti na konspiracijo, je organizacija OF zajela skoraj vse sodnike, pripravnike in uslužbence. Polagoma pa se je začela diferenciacija, pojavile so se razne nasprotne skupacije oziroma separatistična gibanja (Nagodetovci, klerikalci, nacionalisti itd.) ki so

forsirali koalicijsko obliko OF (Nagodetovci, nacionalisti) oziroma izrecno nastopati proti OF (sodni pripravnik Loh, sodnik dr. Vračko).

Vendar noben od teh ni uspel. Pri ogromni večini je prodrlo načelo enotnosti OF, manjšina je odpadla, oziroma prešla v nasprotni tabor. OF se je nujno morala zakonspirirati vendar se je notranje utrdila in uspešno napredovala kljub temu, da se je večina članov še dodatno in pretežno povezovala v OF organizacije na terenu.

Okoli 100 uslužbencev sodišča je bilo vključenih v bataljon Narodne zaščite rajona Kolodvor, kjer je bil komandant Marjan Jenko.

V Sloveniji se je po sedaj zbranih podatkih 600 pravnikov udeležilo narodnoosvobodilne borbe, od tega jih 117 ni živih pričakalo osvoboditve. Med njimi so bili najvidnejši Tone Tomšič, študent prava, organizacijski sekretar centralnega komiteja KPS. Ustreljen je bil 21. maja 1942. leta v Gramozni jami. Prav tam je bil nekaj dni kasneje, 2. junija 1942 ustreljen odvetnik dr. Aleš Stanovnik, krščanski socialist, član prvega rajonskega odbora OF Center. Tik pred osvoboditvijo, v noči od četrtega na peti maj leta 1945 so pripadniki »črne roke« pri Turjaku ubili dr. Vita Kraigherja, glavnega javnega tožilca Slovenije, in Nedo Gerzinič, vodjo obveščevalne službe OF za Ljubljano.

Naslednja številka Dogovorov izide 7. oktobra

KS Kolodvor

DA BO TUDI JUTRI ŽIVLJENJE

Zbor občanov 22. septembra – Koordinacijski odbor, na katerem so bili prisotni člani sveta KS, predstavniki posameznih delegacij, Zveze borcev, Društva upokojencev, OO ZK, skupščine delegatov KS in drugih družbeno-političnih organizacij in društev, je bil 18. septembra. Osrednja tema sestanka so bile priprave na javno razpravo o četrtem samoprispevku, ki bo v veliki dvorani KS Kolodvor 22. septembra.

***

»Prezrli« Svet potrošnikov in Svet KS? Na seji sveta KS, ki je bila 11. septembra, so razpravljali o IV. samoprispevku in še o eni, za Kolodvorčane pomembni zadevi. Iz dobro obveščenih krogov je krajan Jakob Kvas zvedel, da namerava Mercator spremeniti namembnost dveh lokalov: mlekarne na Miklošičevi 36 in zelenjavo na Miklošičevi 30 v sistem hitre prehrane. To bi občane, zlasti starejše, močno prizadelo, ker bi se morali oskrbovati na drugih, bolj oddaljenih mestih, saj je v prodajalni na Miklošičevi 34 že sedaj velika gneča, prav tako v butiku s kruhom v Pražakovi ulici. Na občini naj bi se sprememba namembnosti lokalov dosegla po hitrem postopku. Svet KS je sprejel sklep, da na občini preverijo ali je vse to res in da v tem primeru začno tudi ukrepati; prepričali naj bi pridobitev namembnosti obeh omenjenih lokalov v hitro prehrano ter izrazili nezadovoljstvo pri SOZD Mercator KIT n. s. b. o. Ljubljana, Emonska 8, ker niso smatrali za potrebno, da se posvetujejo s svetom potrošnikov oziroma svetom KS.

***

Na železniški postaji ne bo novega kioska s sadjem in zelenjavo – Mehagič Hasnija, ki ima na šišenski tržnici stojnice s sadjem in zelenjavo, bi zaradi oddaljenosti skladiščnih prostorov želela prestaviti stojnice v KS Kolodvor. Prošnjo za odobritev lokacije za postavitev kioska s sadjem in zelenjavo za potrebe občanov pri ljubljanski avtobusni postaji, je KS Kolodvor zavrnila.

***

»Pri kozolcu« tudi v večernih urah – KS Kolodvor je dala pozitivno mnenje za podaljšanje obratovalnega časa okrepčevalnice »Pri kozolcu« na Pražakovi 1, in sicer od 6^h do 23^h. Okrepčevalnica nudi vse vrste pijač, hot dog, hamburger, pečenice in pleskavice. V mesecu septembru bodo pričeli še z lastno peko kruha in peciva, tako da bo možno tudi v večernih urah kupiti štručke in bombice po enaki ceni kot v trgovini.

***

»Viharniki« vsako sredo v KS Kolodvor – Četa Viharnikov Zmajevega odreda je letos taborila pri Kobariču od 30. 6. do 13. 7.

Do sedaj so se Viharniki s svojimi sestanki selili po šolah, zato jim je KS Kolodvor dovolila, da imajo svoje redne sestanke (vsako sredo ob 19.30) v sejni sobi II. krajevnne skupnosti. »Ptički brez gnezda« imajo tako svoj dom vsaj ob sredah zvečer.

MILICA GOJANOVIC

KS Prule

GLASUJMO ZA ČETRTO SAMOPRISPEVEK

Živahna razprava o četrtem samoprispevku – KS Prule je imela javno razpravo o IV. samoprispevku 11. septembra. Pokazala je, da ljudje niso proti samoprispevku, vendar Prulčani želijo, da se določi prioriteta pri gradnji objektov. Pogrešajo načrte za te objekte (ki so sedaj v pripravi), opozarjajo pa še na potrebo po zaostritvi osebnih odgovornosti tako projektantov kot izvajalcev del. Večjo pozornost je treba posvetiti vzdrževanju zgradb in ne samo njihovi postavitvi. Precej vprašanj je bilo postavljenih glede grajskega pobočja, saj je to problem, ki neposredno prizadeva krajanje. Ker projekt še ni končan, ni mogoče dati natančnejših pojasnil. To je le nekaj poudarkov z razprave, ki se bo nadaljevala v vseh temeljnih okoliščinah.

***

TVD Partizan Prule ne spoštuje pravil higiene – Seja sveta KS je bila 10. septembra. Na njej so obravnavali predlog, da se en zabojnik za steklo premakne v križišče Janežičeve in Prijateljve ulice. Med drugim so razpravljali o ponovnem problemu, ki ga osnovni šoli Tone Seliškar povzroča

TVD Partizan Prule. Telovadno društvo namreč uporablja tiste šolske prostore, ki so grajeni v športno rekreativni namen, vendar ne spoštuje pravil higiene. Osnovna šola bo v interesu učencev in delovnega kolektiva vztrajala na spoštovanju reda in discipline v teh prostorih.

***

Seja predsedstva KK SZDL – Seja predsedstva SZDL, ki je bila 8. septembra, je potekala v znamenju priprave na javno razpravo in izvedbo IV. samoprispevka ter priprave na bližajoče se kadrovske spremembe v okviru poteka mandatov v KK SZDL, predsedstva KK in drugih samoupravnih organov. Krajevna koordinacija je dobila nalogo, da pripravi predloge za evidentiranje možnih kandidatov. Predsedstvo SZDL je obravnavalo predlog, da se v mesecu oktobru organizira srečanje krajanov starih nad 75 let, ki naj bi postalo tradicionalno, saj je bilo lansko, prvo, uspešno.

***

V volilnih imenikih manj napak kot lani – Vsake volitve zahtevajo čim bolj popolne volilne imenike, zato jih je potrebno večkrat pregledati. Pred referendumom za četrty samoprispevek v KS Prule pregledujejo volilne imenike v sodelovanju s hišnimi sveti. V imenikih so tokrat našli manj napak kot jih je bilo ob marčevskih volitvah.

***

Zamudniške prošnje za zimsko pomoč – Na sedež KS Prule je do sedaj prišlo okoli 37 prošelj za zimsko pomoč. Čeprav jih je več kot lani, so vse ugodno rešene. Za zamudniške, ki bi še želeli oddati prošnje za zimsko pomoč, je še čas.

MILICA GOJANOVIC

KS Gradišče

GLASUJMO ZA ČETRTO SAMOPRISPEVEK

Priprave na referendum o samoprispevku – Predsedstvo KK SZDL je na zadnjih dveh sejah razpravljalo tudi o četrtem samoprispevku in ga podprlo. Sklenilo je, da bodo pred razpravo na zboru krajanov samoprispevek obravnavale vse družbeno-politične in družbene organizacije v KS. V zvezi s predlogom o IV. samoprispevku so zahtevali, da morajo pristojne službe pojasniti krajanom, kako se uporablja denar iz prispevka za uporabo mestnega zemljišča. Prav tako naj dajo mestne službe (komunalna in druge) jassen odgovor in obrazložijo, kako se uporablja denar iz rednih prispevkov v te namene (OD, davki in drugo). Službe in delovne organizacije, ki jih vključuje IV. samoprispevek (toplarna, komunalna, vodovod, Rast in druge) naj v sredstvih javnega obveščanja in zborih krajanov pojasnijo svoje sodelovanje in prikažejo obračun rednih finančnih sredstev, s katerimi upravljajo. Naši krajanje se zavedajo, da smo s tremi prispevki doslej veliko storili in se bodo ogreli tudi za IV. samoprispevek, če bodo stvari pravilno pojasnjene. Sklenjeno je bilo, da bomo razpravo vodili tako, da bodo krajanje imeli možnost izraziti svoje mnenje in razprave ne bomo zapirali. Vsi krajanje so v začetku septembra že prejeli gradivo za IV. samoprispevek v ljubljanskih občinah za zavarovanje in izboljšanje okolja z obvestilom, da posredujejo vprašanja tajništvo KS.

***

Izvolitev novih samoupravnih organov v KS – Na zboru krajanov dne 22. septembra 1986 so izvolili tudi nove delegate za skupščino KS. Predlaganih je bilo 60 delegatov (20 iz delovnih organizacij, 20 po predlagani DPO in 20 delegatov je predlaganih iz vrst krajanov). Za predsednika skupščine je predlagana Marija Grčar.

Novoizvoljeni delegati skupščine se bodo sestali 25. septembra. Dosedanji svet KS bo podal poročilo o svojem delu v zadnjem mandatnem obdobju, delegati pa bodo izvolili članke novega sveta KS.

***

Razgrnitev programskih zasnov za mesto Ljubljana – Do 10. septembra so bile v Kresiji (v prostorih skupščine občine Ljubljana Center) razgrnjene programske zasnove Ljubljane. Po tej zasnovi sta prizadeta tudi zgradba KS Gradišče in Hrvatinov vrt, kjer naj bi gradili hotel. Razgrnitev si je ogledalo precej naših krajanov in dalo svoje pripombe. Ponovno so poudarili, da ne moremo hkrati, ko razpisujemo samoprispevek za čisto okolje, planirati likvidacije zadnjih zelenic v mestu.

***

Odprava parkirišča na vogalu Prešernove in Veselove ulice – Predstavniki terenskega odbora SZDL Trg revolucije so sporočili, da so po 4 letih vendarle uspeli, da je odpravljeno parkirišče pred trgovino na vogalu Prešernove in Veselove ulice. Tudi okolica je sedaj lepo urejena. O tej dolgotrajni a vendarle uspešni akciji bo podano še podrobno poročilo.

A. 2.